

Satja i dharma to naturalne cechy człowieka

Dyskurs Bhagawana Śri Sathya Sai Baby wygłoszony 24 lipca 1996 roku w Sai Kulwant Hall

Człowiek pozbawiony miłosierdzia, prawości, prawdy, współczucia i moralności;
człowiek niemający dobrych myśli ani dobrego charakteru,
całkowicie siebie zniszczy, teraz i w przyszłości.

Studenci to spadkobiercy dziedzictwa satji i dharmy (prawdy i prawości), więc są odpowiedzialni za ich podtrzymywanie. Powinni podjąć się ustanowienia w społeczeństwie pokoju i dobrobytu przez krzewienie satji i dharmy. W tym celu powinni mieć otwarty umysł. Wartość edukacji nie polega jedynie na przyswajaniu książkowej wiedzy. Oświata jest w istocie boską lampą, która niszczy ciemność niewiedzy.

Postępujcie zgodnie z satją i dharmą

Prawda to zaiste Bóg. Bóg jest ucieleśnieniem satji i dharmy. Bóg jest satją i dharmą. Wielu ludzi myśli, że czynią wysiłki, dla szerzenia satji i dharmy. Można coś szerzyć w miejscu, gdzie to jeszcze nie istnieje. Jak jednak można szerzyć satję i dharmę, kiedy te wartości są wszędzie obecne? Dlatego też nie ma potrzeby krzewić i nagłaśniać satji i dharmy. Trzeba natomiast zgodnie z nimi postępować.

Z czego wywodzi się słowo dharma? Pochodzi z rdzenia 'dhrit', które znaczy podtrzymywać lub utrzymywać. *Dharajati iti dharmā* - to, co podtrzymuje, to dharma. Dharma podtrzymuje wszystko. Cały świat jest podtrzymywany przez dharmę. Dharma wiąże cały wszechświat w jedną całość i rządzi nim. Satja i dharma nie są związane z jedną osobą, jednym okresem czasu ani z jednym krajem; dharma jest związana ze wszystkimi ludźmi, ze wszystkimi czasami i wszystkimi krajami.

Pan Kriszna głosi w Bhagawadgicie:

*Jada jada hi dharmasja glanir bhawati bharata,
abhjutthanam adharmasja tadatmanam sruđamjaham.*

*Ardżuno, gdy tylko następuje upadek dharmy oraz wzrost adharmy,
inkarnuję na ziemi.*

Dharmy nie można zniszczyć. Gdyby podlegała zniszczeniu, nie można by jej wówczas nazywać dharmą. W pewnych okresach czasu może się wydawać, że zniknęła, ponieważ człowiek przestał stosować się do jej zasad. Kiedy gęste chmury zasłaniają słońce, ludzie mogą go nie widzieć przez pewien czas. Nic jednak nie może powstrzymać słońca przed świeceniem, ani zasłonić na zawsze jego światła. Tak samo nigdy nie można zniszczyć słońca satji i słonecznego blasku dharmy.

Satja i dharma są ze sobą związane i nawzajem od siebie zależne, tak jak Bóg i przyroda, materia i energia. Dlatego nie sposób rozdzielić satji i dharmy. Satja jest fundamentem, na którym

stoi pałac dharmy. Nie ma zagrożeń ani niebezpieczeństwa dla pałacu dharmy, gdy zbudowany jest na fundamencie satji. Satja i dharmy to wrodzone cechy człowieka. Podtrzymując i praktykując satję i dharmę człowiek sam powinien czerpać z tego błogość oraz dzielić się tym ze światem. Niektórzy mówią, że cechą mężczyzny (puruszy) jest zajęcie (zawód). Ale w czasach współczesnych wiele kobiet również jest zatrudnionych w wielu zawodach. Czy mogą być nazywane mężczyznami? Zatem to nie zawód jest prawdziwą cechą mężczyzny. Jego prawdziwe cechy to satja i dharmy. Czy przez ubranie stroju safari, czy też spodni i koszuli, ktoś stanie się puruszą? Nie, nie. Słowo purusza oznacza boską świadomość, przenikającą całe 'pura' (ciało) od stóp do głowy.

Satja i dharmy są naprawdę Bogiem

Dharma jest cechą wszystkich ludzkich istot. Jednak z doczesnego punktu widzenia istnieje wiele rodzajów dharmy, takich jak dharmy brahmaczarki (okresu bezżenności), grihasthy (etapu życia małżeńskiego), wanaprasthy (etapu pustelnicstwa) oraz sannjasy (etapu wyrzeczenia). W ten sposób dzieli się dharmę według różnych etapów życia człowieka. Podział ten ma jednak tylko ziemski i empiryczny charakter i odnosi się do zewnętrznych form dharmy.

Jaka jest istota wewnętrznej dharmy człowieka? *Manasjekam wczasjekam, karmanjekam mahatmanam; manasjanjat wczasjanjat karmanjanjat duratmanam* - ci, których myśli, słowa i czyny są w doskonałej zgodności, są szlachetnymi ludźmi, a ci, którym brakuje harmonii, są niegodziwi. Oznacza to, że człowiek powinien dążyć do jedności myśli, słów i czynów. Taka jest prawdziwa dharmy każdej istoty ludzkiej. Nie odnosi się to do różnych empirycznych podziałów dharmy, lecz do życia wszystkich istot ludzkich. Dharmy zwierząt jest inna. Podobnie żywy i przedmioty mają swoją własną dharmę. Na przykład dharmą ognia jest palenie, dharmą wody płynięcie, a dharmą cukru jest słodycz. Wszystkie rzeczy od momentu stworzenia zostały w ten sposób obdarzone swoją własną dharmą. Dotyczy to jednak tylko ziemskiej i zewnętrznej dharmy. Dharmy wewnętrzna jest prawdziwa i wieczna, pochodzi z serca człowieka. Ludzie muszą przestrzegać też pewnych innych dharm doczesnej natury związanych z sercem, mową, rękami itd. Co obdarza pięknem nasze dłonie, gardło, uszy itd.?

*Hastasja buszanam danam
Satjam kantasja buszanam
Srotrasja buszanam śastram*

*Dobroczynność jest prawdziwą ozdobą dłoni.
Prawda jest prawdziwym naszyjnikiem,
a słuchanie świętych pism jest prawdziwą ozdobą uszu.*

Jakich lepszych ozdób potrzebujecie? Są to wasze trwałe ozdoby, przydające wam prawdziwego piękna. Nie może być nic piękniejszego!

Człowiek powinien ciężko pracować, żeby rozwijać i stosować w swym życiu satję oraz dharmę i czerpać z tego szczęście. Od czasów starożytnych Bharatijowie chronią satję i dharmę, uważając je za dwoje własnych oczu. Jak powinno się czcić satję i dharmę? Czć satję i dharmę jak swą matkę i ojca. Upaniszada mówi: *Matru dewo bhawa, pitru dewo bhawa* - czć swoją matkę i ojca jak Boga. Satja i dharmy są naprawdę Bogiem. Od czasów starożytnych mędracy zalecają, abyśmy przykładali wagę do dharmy na wszystkich polach ludzkiej działalności. Dharmy powinna być duchem

przewodnim waszego widzenia, słyszenia, mowy i postępowania. Powiedziano: *Dharma mulam idam dżagat* - prawość jest podstawą całego świata. Cały dżagat (świat) jest podtrzymywany przez dharwę. Co znaczy słowo dżagat? Dżagat nie ma jakiejś własnej postaci. Jest to zgromadzenie ludzkich istot. Słowo 'społeczeństwo' ma nazwę, ale nie ma żadnej postaci. Kiedy wielu ludzi schodzi się i tworzy grupę, jest ona nazywana społecznością. Chociaż nie ma ona postaci, posiada jednak cechy. Jakie są główne cechy społeczeństwa? Są nimi satja i dharma. Społeczeństwo potępia to, czego nie akceptuje. Wyrzucamy owoc, który nam nie smakuje. Podobnie społeczeństwo potępia te czyny, które nie przynoszą mu szczęścia.

Jak zostało już powiedziane, prawdziwa dharma pochodzi z serca. Jeśli włożysz ziarno do doniczki i polejesz je wodą, czy wyrośnie z niego roślina? Nie, nie. Trzeba ją zasadzić w ziemi. Dopiero wówczas może stać się rośliną. Podobnie dharma nie rozwija się przez samo nauczanie i krzewienie. Roślina dharmy musi rosnać w ziemi serca. Dopiero wówczas uzyskasz z niej owoce pokoju i dobrobytu.

Ludzie różnych wyznań rozpowszechniają swoje wierzenia. Co przedstawia dla ciebie wartość? Jak o tym rozstrzygasz? Cenisz coś, co zadowala twoje sumienie i jest aprobowane przez twoje serce. Prawdą jest jedynie to, co akceptuje twoje sumienie. Twoim mistrzem jest twoje sumienie. Twój nauczyciel nie jest twoim mistrzem. Twoim mistrzem nie jest również twój guru, który szepcze ci do ucha mantrę. Twoje sumienie jest twoim mistrzem. Prawdziwa mantra pochodzi z twojego serca.

Mantra współdziałania

Twoje serce jest tantrą (doktryną ezoteryczną), twoje ciało jest jantrą (instrumentem), a uczucia twego serca są twoją mantrą (inkantacją). Mantra So'ham (Tym ja jestem) wypływa z jantry twego ciała, wykorzystując tantrę twego serca. Stąd też ty sam jesteś jantrą, tantrą i mantrą. Czyż jest większą mantrą? Jakże pożyteczna i cenna jest jantra ciała!

Oto mały przykład. Na drzewie widać owoc. Co widzi ten owoc? Oczy. Pragniesz mieć ten owoc, gdy tylko twoje oczy go ujrzą. Owoc ten nie znajdzie się w twoim brzuchu, dlatego że go zapragniesz. Najpierw nogi muszą zaprowadzić cię w pobliże drzewa. Czy możesz mieć ten owoc tylko dlatego, że znalazłeś się blisko drzewa? Nie, nie. Zginasz plecy, podnosisz kamień i rzucasz nim w owoc. Dopiero wówczas owoc spadnie na ziemię. Potem twoje palce podnoszą owoc z ziemi i wkładają go do ust. Kiedy owoc dociera do żołądka, twój ogień trawienny umożliwia przyswojenie go przez ciało. Która część twego ciała wykonuje zadanie przyniesienia owocu z drzewa do twojego żołądka? Wszystkie współpracują, aby wykonać to zadanie. Jeśli jedna z nich nie wykona swego zadania, owoc nie dotrze z drzewa do żołądka. Co czyni żołądek otrzymawszy ten owoc, przy współpracy różnych części ciała? Nie zatrzymuje dla siebie wszystkiego, co otrzymuje. Dostarcza esencję tego owocu do wszystkich narządów, aby je nakarmić. Żołądek symbolizuje Boga. Bóg nazywany jest Angirasa (boskość, która jest obecna w każdej części ciała jako esencja). Zjednuje się Go wypowiedaniem mantry Angirasaja namaha, ponieważ Bóg jest kwintesencją wszystkiego na świecie.

Dharma uczy w ten sposób współdziałania. Niestety, nigdzie nie widzi się dziś współdziałania. Gdziekolwiek spojrzeć, widać podziały i brak współpracy, który jest powodem braku jedności w rodzinie, kraju i na świecie. Doprowadziło to do wzrostu waśni w społeczeństwie. Wszyscy powinni

być jednością, wszyscy powinni być zjednoczeni. Dzięki jedności można dokonać wielkich zadań. Ludziom brakuje dziś jednak satji i dharmy. Wielu ludzi tylko udaje, że dokonuje czynów w duchu satji i dharmy. Afiszują się z satją i dharmą, podczas gdy w rzeczywistości jest to jedynie pretensjonalność.

Prawdziwa dharmą to jedność myśli, słów i czynów

Czy można obudzić kogoś, kto tylko udaje, że śpi, zamknąwszy oczy? Osobę, która śpi naprawdę, można zbudzić, dotykając ją raz czy dwa razy. Nikt jednak nie może zbudzić kogoś, kto jedynie udaje, że śpi. Jest to tylko pozór. Podobnie ludzie udają dzisiaj, że nauczają i krzewią satję i dharmę. Ważna jest praktyka. Święte księgi nie są jedynie po to, aby je ceremonialnie czytać czy nagłaśniać ich nauki. Służą temu, aby wprowadzać te nauki w życie. Wielbiciele Boga i aspiranci duchowi, którzy nie rozumieją tej prawdy, rutynowo czytają rano i wieczorem te pisma, w ceremonialny sposób.

Każdy powinien starać się wcielać w życie satję i dharmę. Wedy głoszą: *Satjam wada, dharmam czara* - mów prawdę, postępuj w prawy sposób. Wy jedynie mówicie *satjam wada*, ale nie mówicie prawdy. Jedynie powtarzacie *dharmam czara*, ale w swoim codziennym życiu nie trzymacie się dharmy. Nie robicie tego, co mówicie, a to, co robicie, różni się od tego, co mówicie. Ręce powinny wykonywać to, co mówi język. Umysł również powinien być zgodny z mową. Jedność tego, co się myśli, mówi i robi - oto prawdziwa dharmą. Powinna być jedność myśli, słów i czynów. Tam gdzie jest jedność, jest i czystość. Tam, gdzie jest czystość, jest boskość. Niestety, dzisiaj jedności i czystości nigdzie nie widać. Gdziekolwiek spojrzeć, widać tylko wrogość. Wskutek panowania wrogości wrze dziś cały świat. Jeśli będziecie pielęgnowali w sercu satję i dharmę, nie będzie w nim miejsca na wrogość.

Studenci!

Jeśli mocno ugruntujecie w sercu satję i dharmę, żadne złe skłonności nie znajdą do niego wstępu. Z drugiej strony, jeśli w jednej chwili masz w sercu satję i dharmę, a w następnej - adharmę i asatję (nieprawdę i nieprawość), czy możesz nazywać się istotą ludzką? Jakie jest znaczenie ludzkiego charakteru? Jest nim jedność myśli, słów i czynów. To prawdziwa dharmą człowieka.

Podczas ślubu Sity i Ramy, król Dżanaka poprosił Ramę, żeby przysiągł, że będzie dzielił z Sitą dharmę, arthę i kamę (prawość, majątek i pragnienia). Rama pomyślał: „Co to znaczy dharmą? Oznacza dharmę ziemską, czy dharmę wewnętrzną? Według ziemskiej dharmy, moje szczęście jest jej szczęściem, mój majątek jest jej majątkiem, a moje upodobania są jej upodobaniami”.

Rama obiecał to Dżanace i rzekł: „Przyjmuję wszystkie zasady ziemskiej dharmy. Ale nie przyjmuję dzielenia z nią mojej wewnętrznej dharmy. Oznacza to, że jeśli Sita stanie się przeszkodą w wykonywaniu mojej wewnętrznej dharmy, przedłożę swoją wewnętrzną dharmę ponad jej dharmę”.

Dlatego też, kiedy pewien pracz wyraził wątpliwości co do Sity, która spędziła dziesięć miesięcy w niewoli u Rawany na Lance, Rama natychmiast skazał Sitę na wygnanie z królestwa. To oznacza, że Rama zostawił Sitę, ponieważ poczuł, że jest ona przeszkodą w wykonywaniu jego wewnętrznej dharmy.

Rama przez całe życie ściśle trzymał się wedyjskiego nakazu *satjam wada*. Nie tylko dotrzymał słowa, ale wypełnił też obietnicę daną Kajkeji przez jego ojca Daśarathę. Pomyślał sobie: „Obietnica dana przez mojego ojca Daśarathę nie różni się od mojej obietnicy”. Dlatego uznał, że obietnica dana przez jego ojca jest jego własną. Oto prawdziwa dharm. *Ramo wighawan dharm* - Rama to uosobiona dharm. Rama radźja (rządy Ramy) to w rzeczywistości tjaga radźja (rządy nieprzywiązania). Ustanawiają one zasadę nieprzywiązania.

Pomagajcie każdemu i rozmyślajcie nieustannie o imieniu Boga. Tak należy rozumieć rozmyślanie o Ramie, zawsze, o każdej porze. Rama jest wszędzie. Błędem jest myśleć, że Rama znajduje się w jednym miejscu, a w innym go nie ma.

Praktykujcie czystość, cierpliwość i wytrwałość

W Bharacie prawie w każdej wiosce jest świątynia Ramy. Nie ma nikogo, kto nie znałby imienia Ramy. Od czasów starożytnych ludzie Bharatu praktykują dobroczynność, trzymają się w życiu satji i dharmy oraz odczuwają bliskość z Ramą. Istnieje powszechne powiedzenie o Ramie: *Iti Rama* - ten, który przynosi zadowolenie, to Rama. Imię Ramy raduje każdego. Nigdy nie uważajcie Ramy tylko za syna Daśarathy. Rama jest obecny w każdym sercu. Ludzie mówią zwykle: „Mój Atmarama wie to”, odnosząc się do Ramy jako własnej atmy. Atma jest imieniem Ramy. Ten sam pierwiastek atmy jest obecny w każdym sercu. Musisz koniecznie znać tę prawdę i zgodnie z nią postępować.

Nigdy nie łam swojej obietnicy. Tak dalece, jak to tylko możliwe, wykonuj tylko takie czyny, które zadowolają twoje sumienie. Oto prawdziwa droga życia.

Mędrzec Wjasa napisał 18 puran (pism mitologicznych). Skoro każda z nich jest bardzo obszerna, czy ktoś może zgłębić wszystkie 18 puran, nawet jeśli przeznaczy na to całe swoje życie? Długość życia człowieka w kalijudze jest bardzo krótka. W dwaparajudze było ono o wiele dłuższe. W czasie wojny opisanej w Mahabharacie, Kriszna miał 76 lat, Ardżuna 74, a Bhiszma, głównodowodzący wojska Kaurawów, miał 112 lat! W dwaparajudze 70-letniego człowieka uważano za młodego chłopca. Dzisiaj jednak nawet 17-latek jest słaby jak starzec. Co jest tego powodem? W tamtych czasach serce ludzi było bardzo święte, ponieważ praktykowali czystość, cierpliwość i wytrwałość. Dzięki temu pozostawali zawsze młodzi. Dlatego zamiast propagowania satji i dharmy, powinieneś wprowadzać je we własne życie. W kalijudze dużo się zmieniło. Wielu ludzi wchodzi w utarczki z innymi w imię budowania świątyni dla Boga. Dlaczego ma być jakaś niezgodność zdań, jeśli chodzi o budowanie Bogu świątyni? Zamiast walczyć z tymi, co chcą wznieść świątynię dla Boga, powinno się ich zachęcać. Życie nabiera znaczenia, gdy działa się cierpliwie i wytrwale.

Dlatego, studenci, utrzymujcie święte myśli w sercu. Oprócz rozmyślania o Bogu, czyńcie wysiłki, żeby wcielać w życie satję i dharmę. Kiedy zdobędziecie miłość Boga, będziecie mieć w życiu wszystko. Jak możecie zdobyć miłość Boga? Jedynie postępując zgodnie z satją i dharmą, które są postaciami Boga. Prawda jest Bogiem. Słowo Bóg nie różni się od słowa dharm. Dharm to słowo sanskryckie. Ludzie tłumaczą je na wiele sposobów. Wedy, śastry (pisma filozoficzne), itihasy (opowieści o bohaterach) i purany (pisma mitologiczne) używają słowa dharm w jego prawdziwym znaczeniu. Niektórzy ludzie nazywają ją prawością lub prawym działaniem. Ale to nie są jej rzeczywiste znaczenia. W istocie dharm jest tym, co zalewa twoje serce błogością. Powiedzione jest: *Dharmam puruszasja lakszanam* - dharm jest cechą człowieka. Słowo purusza nie odnosi się tu jedynie do mężczyzn. Obejmuje również kobiety. Mężczyzna i kobieta to jedynie określenia, dla

odróżnienia jednej postaci od drugiej. One nie mówią o różnicy między jedną atmą a drugą. W dzisiejszych czasach nawet kobiety noszą spodnie i koszulę. Czy możemy nazywać je mężczyznami tylko dlatego, że noszą męski ubiór? Nie, nie. Dlaczego? Ubranie to jedynie zewnętrzne okrycie. Życie i śmierć są również tylko tym. Jezus powiedział: „Śmierć to szata życia”. Ciało jest jak ubranie. Ty nie umierasz, kiedy umiera ciało. Nie przywiązuj wagi do dehy (ciała). To dehi (atma) jest twoją rzeczywistością. Poznaj tę prawdę i osiągnij w życiu całkowite spełnienie.

Usuńcie niepokój panujący w społeczeństwie i ustanówcie pokój oraz dobro poprzez praktykowanie trikarana śuddhi (jedności myśli, słów i czynów). Na świecie, gdziekolwiek spojrzeć, rzuca się w oczy nieobecność prawa i porządku. Dla wskrzeszenia i ustanowienia prawa i porządku na świecie praktykujcie satję i dharmę. Uważając satję i dharmę za dwoje własnych oczu. Studenci powinni wspierać pomyślność społeczeństwa i narodu. Jest to dziś ich główny obowiązek.

Bhagawan zakończył swój dyskurs bhadżanem *Gowinda Kriszna dżej Gopala Kriszna dżej*.

Tłum. Grzegorz Leończuk
red. Bogusław Posmyk

Źródło: *Sanathana Sarathi*, październik 2012
(isdk)

Notka redakcyjna:

Niniejszy dyskurs nie występuje w serii *Sathya Sai Speaks*; został opublikowany w *Sanathana Sarathi*, October 2012.